

Epilógus

A deáki örökség méltósága: kik fennhangon vigyázzák, tettükkel tapossák?!

(*A Deák Ferenc Díj és a Deák Ferenc-díj*)

(IV. befejező rész)

Emlékezés Deák Ferencre

(*Söjtör, 1803. október 17. – Budapest, 1876. január 28.*)

„Csak azok a nemzetek engedhetik meg maguknak egyes gyakorlati kérdésekben a mély megosztottságot, az egy többlétszavazat alapján való döntést, választást, amelyeknek e módszert, a többségi demokrácia feltétlen tiszteletét illetően mély hagyományuk, szilárd meggyőződésük van, amelyeknél az egyhangún elfogadott vagy kis többséggel elfogadott törvény, ha egyszer legális formában elfogadták, megszavazták, egyaránt legitim, mindenki döntése, joga, közös védendő kincse lesz.”¹

„Deák Ferenc, megélünk mi Kend nélkül!”²

Az eszmefuttatás költői ... bár másként is történhetne ...?

„**Van-e számunkra, mai gyakorló jogászok számára Deák Ferencnek hasznosítható, képviselhető öröksége**, - teszi fel e kérdést Zlinszky János³ mindannyiunk előtt elmélkedve - vagy devalválódott az ő gyűjtött tőkéje, s már csak emlékeinkben köszön vissza egy kedélyesebb, nyugodtabb, derűsebb, boldog kor adomáiban?

Vallom, van Deák Ferencnek számunkra öröksége. Értékes, súlyos, meg nem kerülhető, jelen helyzetünkben megszívlelendő öröksége létezik, bár nem forgatjuk, nem hasznosítjuk, nem is tudatosítjuk. Jó esetben elzárva tartjuk, mint kincset. [...]

Arany János sorai teljesen ráillenek erre a deáki örökségre. Deák öröksége ugyanis a legmagasabb értékrendben maradt ránk: nem a gazdasági szférában, még csak nem is elsősorban a szellemi, tudományos szférában. Deák öröksége az erkölcsi rend része, erre pedig ma keveset adunk, másra kell a pénz!

Erkölcsei rend része? Van ilyen? Hiszen az erkölcsi pluralizmus világában annyi erkölcs, ahány gondolkodó, annyi erkölcsi fórum, ahány lelkiismeret. A közügyek világában anyagi mércék, GDP, dollár/euro az értékmérő, a szellem értéke pedig annyit ér, amennyit a piacon a gazdagok adni hajlandók érte, amennyiért megveszik. E mércén Deák inkább az ócskapiacra szorulna, mintsem a régiségkereskedők divatos termékei közé, hisz Deáknak nem volt - ma sincs - piaci értéke. Nem volt megvehető, megfizethető, mert nem fogadott el pénzt sem elveiért, sem tudásáért. Nem volt forgalmi értéke, mert nem forgott, nem volt erkölcsében igazodó. Mikor viszont szükség volt rá, vagy ahol használni tudott, ott állott alku nélkül, önként, önzetlen, és nyújtotta elméje, érzelmvilága, meggyőződése kincseit - ingyen, nem kényszerítve senkit, hogy elfogadjá. [...]

*Talán nem kell kifejtenem, hogy **erkölcsre vonatkozó kérdésem költői kérdés volt.** Az erkölcsi meggyőződés, az erkölcsös magatartás szabad értelmi, akarati döntés eredménye, a szabadság, a szabad véleménynyilvánítás Deák számára is a legfőbb értékek egyike. Ez azonban nem változtat azon, hogy van az egyes ember számára olyan erkölcs, amely kibontakoztatja, teljessé teszi, s van olyan hamis erkölcsiség, amely csődbe viszi, elpusztítja.*

Van a közösség, a jogállami együttműködés számára is olyan erkölcsi, szabad rend, amelynek elfogadásától a jogállam léte, sikere függ, amely nélkül együttműködés egyszerűen nem lehetséges. Mindkét téren hathat szabad dönté-

*sünkre, elfogadásunkra a meggyőző példa, s ilyen **meggyőző, tette indító példa lehetne mindmáig, sőt egyre jobban, Deák Ferenc a mai társadalom számára.***

*Az erkölcsi példa indíthat, meggyőzhet, buzdíthat, de csak szabad cselekvésre. Ahhoz, hogy hasson, ismernünk kell. **Ám Deák Ferenc példája nem csak buzdít, hanem önmagában, léte által, eleven bírálata szinte mindannak, amit egyéni erkölcsiségben, közéleti felfogásban magunk körül látunk. Tévedhetetlen politikusaink, közgazdászaink, de akár bírúink és jogászaink sem feltétlen rajongásának azért, ha teljes egészében elébük tárulna a haza bölcsse egyénisége, közéletéről, jogról, politikáról alkotott felfogása, ha csak annak szemléletére is lennének kötelezve.***

*A modern kor legszívesebben a krisztusi tanítást is magánüggvé tenné, száműzné a szükségesnek elismerendő, egyedül üdvözítőnek vallott tanok közül, mert nem kívánja felvenni keresztjét, hogy kövesse a példaképet az üdvösség útján - s így nem is indul el azon az úton. Úgy, hasonlóan, **a mai magyar közélet embe- re sem fogja lelkesedéssel felvállalni a deáki örökséget. Éppen meggyőző belső ereje miatt: egyszerűbb nem ismerni, mint megtagadni, viszont terhes követni,** mert akadály a önzésnek, más hátán kapaszkodásnak, érvényesülési hajszának. Félretolja, elhallgatja egyébként ezt az örökséget jószérivel már a 19. század vége óta a magyar politikai gyakorlat résztvevőinek többsége.*

Valódi türelemnek, a személyes méltóság elismerésének, a jog feltétlen tiszteletének, az egyéni érvényesülés és haszon háttérbe szorításának útja volna az ő követése.”

Deák Ferenc Díj ... legitimáció deficit

Egyetlen pillanat erejéig is komolyan gondoltuk, illetve ténylegesen hittük, miszerint a jogász hivatásrendek – halhatatlan és tévedhetetlen – díjalapítóinak utódai, belátva a helyzet tarthatatlanságát – a jogállam útjára visszatévedve – törvényessé és vállalhatóvá teszik – a már vállalhatatlant – a Deák Ferenc Díj (továbbiakban: Díj) kitüntetés adományozásával összefüggő feltételeket és körülményeket, szegezték egyre többen nekünk, szerzőknek a kérdést, harmadik cikkünk megjelenését követően? Vallottuk, de ma is – nyugodt lelkiismerettel ismételtelen – kijelenthetjük: komolyan gondoltuk, miszerint – segítő, jobbító szándékkal közzétett írásaink szakmai hatása eredményeként – a legközelebbi, a 2019. évi ünnepélyes díjátadás megrendezésére már a törvény által előírt szabályok figyelembevételével és keretei között fog, sor kerülni. Hogy mindezt hittük-e, a válasz egyszerű: a hit nem jogállami kategória, így lehetséges hatásaival nem foglalkoztunk.

Abban azonban bízunk, hogy az ügyben díjadományozóként közvetlenül is érintett hivatásrendi „méltóságoknak”, illetve a jogállami működést felelősséggel vigyázó, ellenőrző közméltóságoknak írt levelünk meghallgatásra talál, és cselekvésre serkenti a felvetett probléma törvényes rendezésére jogosítvánnyal rendelkező személyeket. Jelen feltételek mellett ugyanis elképzelni is nehéz: a Díj – kézfogas és elismerő gratuláció mormogása melletti – olyként történő átadását, hogy az átadó ne érezze az átnyújtandó plakett domborműjéről reá visszanéző Deák Ferenc és a kitüntetést átvevő szakmabeli kolléga, emberi méltóságával szemben elkövetett tiszteletlensége miatti felelősségét, e vétség megvalósulásával együtt járó – minimálisan, az

önmaga által, önmagára kirótt mértékű – szankció súlyát.

Persze mindez ma (egyelőre), csupán szimbolikus jelentőséggel bír, hiszen egyrészt, Deák Ferenc már nincs abban a helyzetben, hogy bárkitől is számon kérhesse a neve és a tevékenysége (munkásságának gyümölcse) felhasználásával visszaélő, önmaguk számára nem jelentéktelen erkölcsi tőkét kovácsoló személyektől, jogász hivatásrendi vezetérektől, jogsértő és a NER erkölcsi követelményeivel is szembenő cselekedetűket, akár a jog, akár az erkölcs szabályai szerint. Másrészt, a Díjat eddig átvett személyek – az elmúlt kettő évet leszámítva – a korábbi évek alatt – kellő és elvárható tájékoztatás hiányában – nem voltak abban a helyzetben, hogy mérlegelhessék a Díj elfogadásával, illetve átvételével együtt járó jogi/erkölcsi aggályaitak.

De a „haza bölcsé” – valós létezése hiányában – még csak tiltakozni sem tiltakozhat a nevével fémjelzett, arcképét viselő plakett, valamint a hozzá kötődő, különböző anyagi, erkölcsi értékkel bíró elismerésnek a méltó utódoknak – a deáki hagyományok továbböregbítése végett – történő odaítélése, majd átadása ellen. Ellenben, a Díjat – különösen a 2018 és a 2019-ben⁴ – átvett/átvevő személyek – a nagy magyarnak – a haza bölcsének, Deák Ferencnek kijáró történelmi tisztelet maradéktalan megkövetelése, az általuk átvett kitüntetéshez kapcsolódó jogsértések tisztázása, orvoslása terén – beleértve a Díj visszaadásának tényét is - korlátlan lehetőséggel (és kötelességgel) bírnak. Mindennek elmaradása (hiánya) következtében, a tárgyalt „ügy” (probléma) a jogász hivatásrendeken túlnöve, társadalmi jelentőségűvé válik.

Hiszen, mindazon közjogi méltóságok, jogász-hivatásrendi funkcionáriusok, akik a Díjjal összefüggő törvénysértésekről – a tanulmány-sorozat közzététele és a részükre megküldött figyelemfelhívó levél alapján – tudomással bírtak, (szinte) azonos tartalmú esküvel⁵ rendelkeztek nek. „*Én, (az eskütevő neve) fogadom, hogy Magyarországhoz és annak Alaptörvényéhez hű leszek, jogszabályait megtartom és másokkal is megtartatom; (a tisztség megnevezése) tisztségemet a magyar nemzet javára gyakorolom. (Az eskütevő meggyőződése szerint) Isten engem úgy segítjen!*” (Megjegyzendő: szerzőknek, a

Deák Ferenc Díj Testület egyes tagjait illetően – a MTA Jogtudományi Bizottsága, a Magyar Jogász Egylet, illetve a Magyar Közigazgatási Társaság tekintetében – nincs tudomásuk eskütételi kötelezettségről, illetve esküszöveg-tartalomról.)

Viszont, egyes esetekben, az említett – közjogi – esküszöveg – a vonatkozó törvény ereje folytán – az adott tisztséghez/funkcióhoz kapcsolódóan további követelménnyel, akár ki is egészül(het): példaként említve a legfőbb ügyészt: „*Törvényes kötelezettségeim teljesítése során elfogulatlanul és részrehajlás nélkül járok el.*”¹⁶ Avagy, a bírákat tekintve: „*Fogadom, hogy a rám bízott ügyeket tisztességes eljárásban, részrehajlás nélkül, lelkiismeretesen, kizárólag a törvényeknek megfelelően bírálok el; hivatásom gyakorlása során az igazságosság és a méltányosság vezérel.*”¹⁷ Folytathatjuk a sort az ügyvédekkel: „*Ügyvédi tevékenységem gyakorlása során szakmai kötelesegeimet lelkiismeretesen és a legjobb tudásom szerint, ügyfelem/munkáltatóm érdekében eljárva teljesítem és az ennek során tudásomra jutott titkot megőrzöm.*”¹⁸ De a közjegyzőkről sem szabad megfeledkeznünk: „*Hivatásom gyakorlása során szakmai kötelesegeimet lelkiismeretesen és a legjobb tudásom szerint teljesítem.*”¹⁹ stb.

Vagyis – mondandónk szempontjából ítélve – az eskü – „*Alaptörvényéhez hű leszek, jogszabályait megtartom*” – tartalmi alapkövetelménye, mint motivációs tényező - a Díj adományozása, a Díjátadó tevékenység gyakorlása során - a Testület említett tagjai esetében - az általuk viselt, betöltött közfunkcióból/köztisztviseltségből adódóan - nem csupán jelen kellett, hogy legyen, de jogászai tudatukat át is kellett, hogy hassa. Kivételt képezve, ha és amennyiben az érintettek – viselt közfunkcióikat/köztisztviseltségüket, továbbá jogászai hivatásukat félretéve, felfüggesztve – szigorúan vett magánemberként jártak el és vettek részt a Díjjal összefüggő cselekményekben.

Felmentvényt azonban még ez utóbb említett esetben sem nyer(het)nének, hiszen az Alaptörvény - jogállam követelte - előírása mindenki számára, eskü nélkül is betartandó előírás: „*Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja. / Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. / Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhang-*

ban kell értelmezni.”¹⁰ Nem beszélve a jogállami tartalom legújabb, keresztényi értelmezéséből fakadó elvárásról: „*A jogállamiság Magyarországon nem jogi, hanem becsületbeli kérdés*”¹¹ Ez esetben – a Díjat érintően – vajon hol maradt e becsületbeli követelmény tettekben tetet őlő megnyilvánulása, a törvényesség érvényesülése kívánalmát, már nem is firtatva?

De vajon – lenne feltehető a mentő kérdés – az érintett közméltóságok előtt ismert volt-e a probléma, igenlő válasz esetén pedig volt-e, lett volna-e idejük és lehetőségük az érdemi cselekvésre, a becsület és a törvényesség diktálta követelmények érvényesítése megkövetelésére? Nyilvánvaló, hogy e kérdések megválaszolására – a szükséges konzekvenciák levonása mellett – kizárólag az érintettek jogosultak és illetékesek. Szerzők – mindegyre figyelemmel – ehelyütt csupán felidézik a korábban leírtakat, s elmeditálnak a felkínált, illetve az adva volt lehetőségek elmulasztásán.

A témát és a problémakört tárgyaló-elemző tanulmányosorozat I. része (Comitatus 2018. ősz-tél)¹² a Deák Ferenc nevét viselő kettő, országos jellegű elismerési (kitüntetői) forma (a *Deák Ferenc Díj* és a *Deák Ferenc-díj*) alapításával, a díjazottak kiválasztásával, az elismerés átadásával stb. összefüggő kérdésköröket járta körbe és mutatta be.

Megállapítást nyert: a *Deák Ferenc-díj* alapítására 2011. évben a közigazgatási és igazságügyi miniszter által került sor, 2011. február 25. hatálybelépéssel. Mindehhez a törvényes felhatalmazást a Magyar Köztársaság kitüntetéseiéről szóló 1991. évi XXXI. törvény 10.§ (2) bekezdése biztosította. Utóbb, e kitüntetői formát – Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiéről szóló 2011. évi CCII. törvényre¹³ figyelemmel – a jogutód igazságügyi miniszter [4/2015. (III. 3.) IM rendeletével]¹⁴ módosította, illetve újraszabályozta. Azonban mindkét említett esetben a kitüntetés adományozásával összefüggő (előterjesztési, átadási stb.) desztináció, normatív alapokon nyugodott.

A *Deák Ferenc Díj* alapításáról az elmúlt századok nagy jogászai, a deáki hagyományok méltó utódainak elismerése céljából ”összeállt” – a be-

vállalás megnevezése szerint – „jogászi hivatásrendek” első számú képviselői döntöttek. Döntésüket a 2004. szeptember 9. keltezéssel ellátott és hatályba léptetett Alapító Okiratban rögzítették. E kitüntetési forma azonban egyrészt, már az alapításkor, majd azt követően mindvégig, nélkülözötte – jelenleg is nélkülözi – a normatív szabályon, törvényen alapuló felhatalmazást másrészt, az aláírt, hiteles Alapító Okirat, nyilvános közzétételére – szerzők többszöri adatközlési kérelmeik ellenére – soha nem került sor (egyáltalán létezik ilyen példány?). Továbbá – említettek miatt – nem kerültek megalkotásra (és közzétételre) azok a szabályok, mintadokumentumok sem, amelyek az alapított elismerési forma adományozására vonatkozó eljárási (javaslattételi) és döntéshozatali folyamat rendjét, átláthatóságát lettek volna hivatottak biztosítani (és garantálni).

Végezetül, az említett tanulmány első része – az adatközlésekben szerepeltetett információk alapján – külön-külön táblázatba foglaltan **rögzítette azon személyek (14 fő) névsorát, akik a 2012-2017. közötti időszakban Deák Ferenc-díj állami kitüntetésben**, illetve azokat, **akik a 2003. - 2017. közötti időszakban Deák Ferenc Díjban részesültek (90 fő)**. A tanulmány mellékleteinek sorát a kitüntetett személyek abc-rendű névsora zárta.

A témát és a problémakört tárgyaló-elemző tanulmányisorozat II. része (Comitatus 2019. tavasz)¹⁵ – jelzés alapján – pontosította, illetve inkább kiegészítette szerzők azon, korábbi ismeretét, miszerint a Deák Ferenc nevével fémjelzett kitüntetési forma esetleg, csupán a „központi terület” és ott is elsősorban a jogászi végzettségű személyek territóriumára lenne. Ugyanis, Paks Város Önkormányzata a Deák Ferencről elnevezett helyi kitüntetés alapításával is ápolja – a településen gyakran megfordult és megpihent, országos hírű történelmi személyisége – Deák Ferenc emlékét. A 2018-ban önkormányzati rendelettel alapított „**Deák Ferenc**” elismerést azon köztisztviselők (tehát nem kizárólag jogászok) nyerhetik el (2018. bezáróan 8 fő), akik kiemelkedő munkájukkal hozzájárultak a város közigazgatási tevékenysége szakmai színvonalának emeléséhez, a lakosság ügyeinek kulturált intézéséhez, illetve eredményesen segítették a képviselő-testület munkáját. Majd, e tanulmány folytatódik:

érveléssel alátámasztottan kerül felvetésre a tárgyalta kettő, „központi jellegű” elismerési forma azonos elnevezése miatti összetéveszthetőség (felcserélhetőség) kérdése, amelynek megtörténte az átadásról szóló tudósítások kellő példákat szolgáltatottak. Továbbá és leginkább, számbavételre és bemutatásra kerül a két kitüntetés közül a Díjhoz tapadó legitimációs problémahalmaz, valamint az említett elismerések átadásával/átvételével együtt járó - nem jelentéktelen összegű - anyagi különbség tarthatatlan kérdése. Mindezt követően a tanulmány lényegi kérdésként tárgyalja a *Deák Ferenc Díj* kitüntetésként, elismerési formaként való működtetésének - erkölcsi problémáktól sem mentes - Alaptörvény ellenességét, a demokratikus jogállamiság követelményrendszerével történő összeegyeztethetlenségét.

A témát és a problémakört tárgyaló-elemző tanulmányisorozat III. része (Comitatus 2019. tél)¹⁶ tekintettel arra, hogy szerzők, kísérőlevél mellékleteként a tanulmány I.-II. részét az érintetteknek és néhány - saját jogosítvány révén önálló intézkedésre is jogosult - közműveltségnek, cselekvésre történő megfontolás végett közvetlenül is megküldték, s a címzettek közül néhányan a szerzőket válasza (is) méltatták, e válaszok tartalmának elemzésével és a szerzői viszontválaszok bemutatásával foglalkozik.

Köztársasági elnök úr a problémát és a megoldás gyötrelmét – nem felvállalva – az „ügyet” válaszadás végett „átpasszolta” a hivatalára. Pedig hát, a téma súlyára és jelentőségére tekintettel, akár élhetett volna egy új – „Deák-díj” – törvény alkotása iránt törvénykezdeményezési joggal, avagy a kitüntetési törvény módosításának lehetőségével (a jogásztársadalom hivatásrendjeinek segítségére sietve, miként ezt az igazságszolgáltatásban tevékenykedő jogászi hivatásrendek tagjaira szűkítve – illetményüket érintően – megtehető, közvetett formában). Mindennek hiányában, új törvény nem született, a Deák Ferenc Díj körüli törvénysértő állapot azonban fenn(meg)maradt.

Az igazságügyi tárcát vezető miniszternek küldött levélre – feltehetően az átmeneti állapotú jövés-menés (a korábbi miniszter távozott, az új pedig még nem érkezett meg) miatti miniszterhiányra visszavezethetően – a munkamegosztás szerinti helyettes államtitkár úr válaszolt. Ötletei

ugyan voltak, de a megoldás - kockázattal is járó - felelősségét nem vállalta fel.

Az Országos Bírói Tanács (OBT) elnöke bár a témát az „egyebek” kategórián belül napirendre vetette és így a Tanács a témát tárgyalta, sőt döntést is hozott. A szerzők által feltárt és bemutatott törvénysértés ténye süket fülekre talált. Mindez megtörténhetett annak ellenére, hogy a Kúria elnöke – aki a Deák Ferenc Díj adományozása révén az említett jogsértő ügynek egyik legközvetlenebbül érintett személye – egyben a Bírói Tanács hivatalbóli tagja is. Ezáltal a történet – a kívülálló számára – még izgalmasabbá és rejtélyesebbé vált: vajon a betöltött magas státusú közjogi funkció, illetve az OBT tagság valamelyike, miért, mi okból nem inspirálta a Kúria elnökét az irányba, hogy – a törvénysértő állapot megszüntetése érdekében – a Díj Testületben viselt tagságának nemet mondva felálljon és távozzon? Igaz, a bírói objektivitásba vetett hitét azon jogszabályi követelmény sem ingatta meg, miszerint a Kúria elnöke a 2011. évi kiegészítési törvény rendelkezése értelmében sem elismerési forma alapítására, sem adományozására felhatalmazással nem rendelkezik. A Díj adományozása terén kifejtett aktivitását még azon normatív előírás sem volt képes visszafogni, miszerint *díj, plakett, oklevél más általi adományozásához – az OBH elnökének kezdeményezésére – az OBT járulhat hozzá.* Az OBT adatközlése szerint a Kúria elnöke által „kitüntetett” bírák tekintetében „... az OBT irattárában semmilyen adat nem volt feltehető”.

Az érintett hivatásrendek vezető (elszámú) tisztségviselői közül a Kúria elnöke „... a minden részletre kiterjedő alapossgal lefolytatott elemzést megköszönve” szerzőket arról tájékoztatta, miszerint a jogszabályi háttér és az elismerés törvényi szintű szabályozására vonatkozó javaslatokat a Deák Ferenc Díj Testület tagjai elé fogja tární. Hasonló tartalmat képviselt a Legfőbb Ügyészség által küldött válaszlévlél is: „... a Deák Ferenc-díj [!/? Szerzők.] vonatkozásában kizárólag a Deák Ferenc Díj Testület rendelkezik döntési jogkörrel. A Testület összehívása, valamint az egyéb adminisztratív ügyintézés a Testület titkárának feladatkörébe tartozik.” Az MTA Jogtudományi Bizottsága helyett (nem véletlenül, hiszen az adatkérés teljesítésére sem a Bizottság ál-

tal került sor) a MTA Titkársága vállalta magára a válaszadás felelősségteljes feladatát, amely levél - a problémakör nem értéséről, illetve érdektelenségről tanúskodva - tájékoztatta a szerzőket: „A megkeresést és a tanulmányt tájékoztatás céljából továbbítottuk a Deák Ferenc-díj [!/? Szerzők.] alapításában részt vevő hivatásrendek részére.” A Magyar Jogász Egylet elnöke elismerve az említett kiegészítések között fennálló párhuzamos-ságot hangsúlyozta, miszerint „egy egységesebb megoldás jobb lenne” s ezért a kérdést „A testület következő ülésén természetesen szóvá fogja tenni ...”.

A többi hivatásrend [Alkotmánybíróság (AB); Magyar Ügyvédi Kamara (MÜK); Magyar Országos Közjegyzői Kamara (MOKK); Magyar Közigazgatási Kar/Társaság (MKK/MKT)] a tanulmányok és a megkereső levél tartalmát illetően néma maradt. Utóbb említett hivatásrend hallgatása indokolható, hiszen működést, évek óta nem fejt ki, sőt a szervezet „képviselését” sem a megválasztott/bejegyzett elnök látja el. Azon személy kilétét, aki a Díjátadó ünnepségről szóló tudósítások fotóin látható - bár nem azonos a Díjátadók között felsorolt és nevesített MKK/MKT elnöke személyével - eddig, kétséget kizáró módon, nem sikerült azonosítani. Sajnálatos, hogy mind-e tény, sem a Testület tagjait, sem a Titkári funkcióit betöltő személyt - nem érdekelve - cselekvésre nem serkentette! Ennyit a Testület kikezdehetetlen legitimitásáról, no meg tevékenysége – „A díjazottak személyéről az alapítók testülete hoz döntést.” – jogszerűségéről, hiszen még egymást sem ismerik, illetve azt sem tudják, hogy a Testület ülésén és döntéshozatalában ki, kit képviselve vesz részt? És ilyenkor hol van és mit is csinál a Testület titkára? Áll, a helyzet magaslatán?

Ilyen előzmények mellett – az Alaptörvény által elvárt törvényesség érvényesülését nem bízva a véletlenre – szerzők, tanulmányuk III. része kéziratának lezárását követően (2019. szeptember 18-án) levélben hívták fel a MKK/MKT „jogász hivatásrend” bírósági nyilvántartásban bejegyzett dr. Vörös Tamás elnök, valamint a Díjátadó ünnepség tudósításaiban nevesített dr. Szép Tibor megválasztott elnök figyelmét, miszerint a szervezet legitimitását kétségessé tevő jogsértések rendezéséig célszerű lenne, ha a 2019. évi Deák

Ferenc Díj tekintetében, a Testület munkájában (javaslattétel a Díjra, döntés a Díjak adományozásáról, odaitéléséről, részvétel a Díjátadó ünnepség) nem vállalnának szerepet. Az eredmény ismert, a helyettük közreműködött személy és felhatalmazása viszont még nem!

Szerzők, Deák Ferenc, a haza bölcse – a harmadik nagy magyar – emléke és munkássága iránti tisztelettől vezérelve – továbbá a Deák Ferenc Díj jogi és erkölcsi értékének óvása/féltése végett – **levélben fordultak a nemzetpolitikáért is felelős miniszterelnök-helyettes úrhoz**. A 2019. szeptember 18. napján kelt levelükben – háromrészes tanulmányuk és az érintettekkel folytatott levelezéseikből levont következtetéseik alapján – hangot adtak aggályaiknak, miszerint az az érzésük „... mintha az érintettek közül nem mindenki egyforma súlyal ítélné meg az előállt helyzet által okozott törvényi szabályokat, illetve a szakmai, társadalmi presztízt ért sérelem nagyságát és súlyát.” [...] „Pedig nagyon gyorsan közeledik Deák Ferenc születésének ez évi évfordulója [2019. október 17.; Szerzők.], s az említett díjak közül a „Deák Ferenc Díj” odaitélésének, majd átadásának ünnepélyes pillanata. Minderre azonban – véleményünk szerint – a meglévő törvénysértések mellett nem szabadna, hogy sor kerülhessen. A kitüntetés terén tapasztalható jogsértő körülmények ugyanis nem szolgálnák Deák Ferenc - „a haza bölcse” - iránt Magyarországon kialakult tisztelet és hagyomány öregbítését, továbbá árnyat vetne a nevével fémjelzett elismerési forma érdemére és tiszteletére, illetve az elismerést jóhiszeműen átvevő személyek emberi méltóságára!

A fentiekben kifejtettekre is figyelemmel – nemzetpolitikáért érzett bölcs belátásában is bízva – Tisztelettel kérjük Miniszterelnök-helyettes Úr fellépését az októberi - jogsértés mellett kegyeletsértést is megvalósítható - Díj-átadó ünnepi esemény megakadályozása, illetve - a törvényes állapot biztosításáig történő - elhalasztása érdekében.”

A válasz, hiába vártuk – a mai napig – nem érkezett meg. Mindezen tények alapján úgy tűnik/tűnhet mintha az Alaptörvény adta egyik alapjog egyirányú, esetleg zsákutca lenne, avagy érvényesülése érdemek szerinti: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt,

írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.”¹⁷ Persze az is meglehet, hogy az említett alapjognak – a válaszadó közhatalmat gyakorlók jogértelmezése szerint – nem része a kötelező, az illendő válaszadás!?

A Deák Ferenc Díj 2019. évi adományozására – az említettek ellenére – sor került, igaz nem október 17-én, az Alapító Oklevél által nevesített, Deák Ferenc születése napján, hanem csak jóval később, 2019. november 4-én. Mégpedig, egy hatalmas malőr kíséretében: *a moderátor szerepét alakította dr. Kintzly Péter - a Kúria elnökének személyi titkára ugyanis – a **Deák Ferenc Díj** alapítójának gondolatai helyett, az IM által alapított **Deák Ferenc-díj** létrehozatalának jelentőségét méltatta.*¹⁸ Majd, tévedését észre nem véve – amely a jelenlévőknek sem tűnt fel – hibáhibára halmozva, ismertette a Díjat adományozó **Deák Ferenc-díj Testület** (ilyen elnevezésű Testület nem létezik; Szerzők.) tagjainak névsorát, dr. Ratatics Zsuzsanna a **Deák Ferenc-díj Testület** (?!) titkára pedig megköszönte az adományozók [köztük dr. Szép Tibor a Magyar Közigazgatási Társaság elnökének(?)] közreműködését, köszönytette a díjazottakat majd berekesztette az ünnepi összejövetelt.

Az igazságügyi miniszter – szerzők legjobb tudomása szerint – az elhangzottakkal szemben tiltakozást nem jelentett be, a hibás kommunikék helyreigazítását sem kérte!? A szerzőknek arról sincs tudomásuk, miszerint a Testület tárgyalta volna a tanulmány sorozatban felvetett problémákat és javaslatokat? Igenlő válasz esetén, a tárgyalt kérdésekben milyen tartalmú döntés(ek) szület(tek)ett, illetve e dokumentumok közzétételre megtörtént-e; ez esetben, hol, mikor és milyen feltételek mellett tekinthetők meg? Szerzők adatkérő levelére a Testület titkáratól – nem először – válasz nem érkezett!

Szembenézés és felelősségvállalás

Magyarországon, a kitüntetési struktúra erőhelyzeti, kizárólagossági kérdéskörnek számít. Monopolterülete, „hübéri” rendszert alkotva, a hübéri hatalom kiváltságos részét képezi. Olyan entitás, amely ha látszatilag ugyan „osztódik” is

(országos, helyi), meghatározója és megengedője minden esetben a hatalom csúcsa, adott esetben maga a hatalom ura. Működési mechanizmusa a pénzverés történelmi útját követi. Hogy mi kerül(het) az „érem” bal, vagy jobb, esetleg harmadik (körvonal) oldalára, az a regnáló (központi, helyi, civil) hatalom szimbólumkultúrája „megengedő” fantáziaszabadság-gazdaságának függvénye. Ugyanakkor a „kitüntetés” léte, nélkülözhetetlen a mindenkori hatalom számára, egyszerűen szólva szüksége van rá! Szerepe, a „hűbéri” függés anyagi értékdoldalának elviselhetővé tétele, annak erkölcsi értékű – láthatatlan módú – érzésszínezettel történő körbeölelése. Azonban, ennek a „függőségi kapcsolatnak” a másik oldalán lévő személyek, a kitüntetésre várakozók viszonyulási motivációit is illik „megérteni”, hiszen akár évek, évtizedek is eltelhetnek, mire valaki az adományozók közül felfigyel, észreveszi a kitüntetésre méltó személyt, annak teljesítményét (is). Így aztán érthető – el nem ítéltető – ha e sajátos függőségi viszony a kitüntető, a kitüntetett személyben is felkelti a kitüntetésben részesülés iránti orientációt. Mindez érzelmi azonosulást is eredményezhet: a dicséret, a végzett munka, egy adott teljesítmény közösség által történő elismerése és jutalmazása, minden emberben jó érzést idéz elő és további motivációkat mozgósít.

A kitüntetési rendszer és mechanizmusa azonban - időnként - demokratikus látszatot (is) ölthet magára: ez esetben a kitüntetésre alkalmas, érdemes, méltó személy kiválasztásának hatásköre a „despota” egykezből átkerül a hatalom horizontális tagozódású vezéregyéniségeinek kezébe, illetve a kiválasztás és az adományozás kérdésében történő előzetes-javaslat megtételére, eldöntésére – akár – meghatározott időre, avagy aktuális alkalomra korlátozva (néha spontán módon) bizottság, testület is létrehozható. Viszont, ezen említett esetekben – egyetlen pillanatra – se feledjük: a feladatra felkért személy kiválasztásának és a kiválasztott személy felkérésének joga, mindkét formát tekintve, a „jogtulajdonos, jogbirtokos” kizárólagos kompetenciájába tartozik. Továbbá, az említett, demokratikus lehetőség is csupán a közreműködésre terjed ki, javaslatétel formájában, amely folyamatban a döntés végső meghozatala és annak végrehaj-

tása, a javaslatétteli-döntést szentesítő személy érzékenységi pillanatától függően, akár az utolsó előtti pillanatban is módosulhat.

Ezen esetek – kevés van belőlük – annak a bizonyos láthatatlan porszemnek a jelenlétéről árulkodnak, amelynek következményeként a kitüntetés átadója nem nyújt kezét a felé érkező személynek, de a fordított eset is megtörténhet, amikor mindennek produkálására a kitüntetés átvevője nem hajlandó. Így nem a véletlen „műalkotása” a Kállai Ferenc művész úrnak tulajdonított magyar szólásmondás: **„A kitüntetések adják, és nem kapják!”** Annak eldöntését, hogy mindezen érzés-kinyilatkoztatás más országok esetében is igaz lehet, avagy sem, szerzők nem tekintették vállalt feladatuknak. Mindenesetre, a kitüntetés-visszaadás gyakorlata és kultúrája más országokban már nyomon követhető és tetten is érhető. Hogy hazánkba mindez, mikorra gyűrűzik be és válik legitim gyakorlattá, az nem feltétlenül egyéni műveltségtől, mint inkább – feltehetően – az egyén és a társadalom mindenkori érzékenységi-küszöbének teherbírásától, annak állapotától függő kérdés.

Szerzők, a fenti szimptomák ismeretében – látva és érzékelve a Deák Ferenc Díj kitüntetés körüli problémafeltárás, a tapasztalt jogsértések és tényeik nyilvánosságra hozatala során előállott jogász farizeusságot, lekicsinylő legyintéseket, a jogász hivatásrend vezetőinek értetlenkedéseit, a csakazértsem változtatunk régi „kiváltságainkon” görcsös és néha pökhendinek is minősíthető reflexeket – a törvényes útra visszavezető lehetőségek közötti választás bővítése céljából, a külföldön alkalmazott és eredményre vezetett megoldások közül az egyikre – nem akármilyen témában kipróbált esetre – utalva megfontolni javasolták, a 2019. évi Deák Ferenc Díj odaítélése és átadása eseményének meghatározott időre – egy évvel – történő elhalasztását. Mindezt, csupán „mentőövi” gesztusként tárták az érintett jogász hivatásrendi vezetők és a nemzetpolitikaért is felelős miniszterelnök-helyettes úr elé. Hiszen – gondolták – ha és amennyiben a halasztás egy nem kevésbé jelentős, másik Díj, az irodalmi Nobel-díj esetében meghozta a kívánt eredményt, úgy a Deák Ferenc Díj vonatkozásában sem biztos, hogy haszontalan cselekedet lenne. Igaz, javaslatukat talán kellő körültekintés

nélkül terjesztették elő? Nem gondoltak például, a magyar jogászai hivatásrendek szuverenitásának sajátos és speciális eseteire; a „négy-öt magyar összehajol” tény- és tárgybeli jelentőségére; a jogászság ilyen szintű vezetői közötti informális kapcsolatépítés és véleménycseré-egyeztetés évenként – legalább egyszer – történő kivételes lehetősége nélkülözhetetlenségére; a már tavaly odaigért Díj idej, muszáj-átadására; a kellékek okozta tárolási gondokra és általa, a büdzsét terhelő anyagi vonzatokra stb.

Utólag belátva, talán hiba volt részükről e figyelmetlenség. Mindezzel együtt is – egyes vélemények szerint – a kitüntetés körüli (javaslat-tételi, adományozási) átláthatatlanság; a Testület működése, dokumentumainak hiányosságai, nyilvánosság előli elzártsága; a testületi tagság rendezetlensége, összeférhetlenségi esetei; a jogászai hivatásrend fogalmi definiálatlansága, egyes szervezeti egységek önálló hivatásrenddé minősítése (AB, MTA JB, MJE) illetve más, már önálló „rendként” tevékenykedő szakmabeli szervezetek kirekesztése (önálló bírósági végrehajtók, törvényszéki végrehajtók) stb. esetei mind-mind, a keményebb példák követésére vonatkozó javaslat megtételét várták volna, a szerzőktől. Gondolunk itt, a napokban bekövetkezett a Césár-díjakat jelölő francia filmakadémia igazgatótanácsának egyhangú döntéssel meghozott lemondására és felállítására, amely cselekedetet a jelölések miatti átláthatatlanság, az urambátyám kapcsolatok elleni hangos szakmai tiltakozás kényszerítette ki.¹⁹ Az ilyen és az ehhez hasonló, demokratikus megújulásra nézve nem ritkák a külföldi – mások által is követhető – példák, minálunk azonban – úgy tűnik – még elképzelhetetlenek. Pedig, szerzők e négyrészes tanulmányosorozat megírásához és publikálásához – többek mellett – nem titkoltan egyrészt, a hivatásrendi adományozók jogi-, etikai felelősségének másrészt, a hivatásrendi kitüntetések erkölcsi érzékenységének tevékeny felkeltése céljából kezdtek hozzá.

A szembenézés és felelősségvállalás első esetkörében (5 személyt érintve) egy talányos problémát szükséges a felderítés szándékával körbejárni, a megoldására pedig választ adni: olyat, amely nem csupán „értelmes”, de egyben törvényes és etikus is. A kérdés úgy hangzik: hogyan volt lehetséges 2003-ban öt személynek

a Deák Ferenc Díjat átadni, amikor a Díj létrehozásáról szóló Alapító Okirat keltezése, egy jóval későbbi időpontról – *Budapest, 2004. szeptember 9.* – tanúskodik? Ezen, az egyáltalán nem költői kérdéstről természetesen – jogászai módon – többirányú vélekedés is lehetséges, amelyek eltérő előjelet is viselhetnek, kioltva általuk a másik, feltételezeten érdemi és értelmes tartalmát. De e kérdéskörben fantáziálni sem tilos. Még az is meglehet, hogy ez visz minket majd közelebb a megoldáshoz. Így hát minek is vesződni a hiteles Alapító Okirat keresésével, hiszen az papíros formájában nem létezik, soha nem is létezett, minek következtében azt aláírni sem lehetett, az egész nem volt több mint egy sokatmondó gondolati szándék, elmés elhatározás, hogy négy-öt magyar önnönmagát jogász-hivatásrendi „vezérré” előléptetve összehajolhasson és feltűnést keltve csinnadrattát kelthessen? E szándék megejtéséhez még törvényi szabályért sem kellett kiáltaniuk. Magyarországon nem volt tilos az összehajolás, a cselekményben résztvevők körét pedig pedig senki és semmi nem írta elő.

Jó, jó, de ha a soha alá nem írt és jóváhagyást utólag sem nyert, ám napvilágra került okiraton az összehajolt funkcionáriusok számszerűsítve és nevesítve (is) – bárki számára beazonosítható módon – mégiscsak dokumentálást nyertek, ráadásul e dokumentáció valamennyi Díjátadó ünnepségen a moderátor által díjalapítói, illetve díjátadói névsort képezve felolvasást nyer, önmagában is adódik a kérdések kérdése. Ha és amennyiben a 2003-as alapításban a MOKK is részt vett, úgy e hivatásrend miért nem képviselteti magát a Díjazottak között? Továbbá, amennyiben az alapítás eseménye 2004-ben realizálódott, úgy miként volt lehetséges a Díjjal együtt járó dombormű és oklevél visszamenőleges idejű kivitelezetése és beszerzése? Avagy mindezt valóban 2003-ban került sor!? Ez esetben viszont a moderátori szövegben e tény – 16 év elteltével – miért nem nyert helyesbítést? Mégiscsak (sok esetben több) diplomás jogászok lennének, nemde bár? De hagyjuk az élcelődést, hiszen szakmabeliek vagyunk – és mivel a felvázolt helyzet sem nem törvényes, sem nem etikus és talán tisztességesnek sem mondható – inkább a megoldásra koncentráljunk!

A feltátraktól (talán) ne vegyünk tudomást!/? Igen, az ebbeli hozzáállás nem képez kivételt a jogászai praxisban. Avagy, a Díj Testület az alapítás évszámát az elírás szabályainak alkalmazásával javítsa ki: 2004-ről 2003-ra! De akár a visszamenőleges hatályról is rendelkezhetne. Sőt, egyedi alkalmazást követve a Díj 2003-as adományozására nézve 2020-ban megerősítő döntést is hozhatna, hiszen 2020-ban már – 2003-2004-hez képest – az „újkori” elbirtoklás (tulajdon)jogot keletkeztető 15 éves ideje is eltelt, minek következtében a joggyakorlás (a kitüntetés folyamatos viselésének) ténymegvalósulása akár pótolhatja is az alapításkori (jogsértő) hiányosságokat (amelyeket – a legitimáció érdekében – esetleg célszerűbb lenne már feledésbe merülnetni)?

Felhagyva a további tépelődéssel, a megoldást bizzuk a két oldal érintettjeire. Nem valószínű ugyanis, hogy a római jog klasszikus alapelvein nevelkedett díjazott személyek - félrevezetésük legitimációjaként - bármilyen elképzelés megvalósulására igényt tartanak.

A szembenézés és felelősségvállalás második (49 személyt érintő) esetkörében - „természetesen” – az első esetben tárgyalt – az Alapító Okirat hiányából fakadó – jogsértő alapállapot, mint negatív motíváló tényező, továbbra is jelen van és nem hagyható figyelmen kívül. Ezúttal azonban – a témavezetés megkönnyítése és egyszerűbbé tétele végett – lépünk túl rajta és csupán azokkal a tényezőkkel foglalkozunk, amelyek valós és hiteles alapítás mellett is beárnyékolnák a Díj Testület tevékenységét.

Az alapításkor, 2004-ben – de 2003-ban is – hatályban volt – a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. – törvény 7. § (1) bekezdése értelmében – e szakmai tanulmány-sorozat által érintett „funkcionáriusok” közül – *szakmai jellegű kitüntetető cím, díj, oklevél, plakett* (az egyszerűség kedvéért e tanulmány szóhasználatában: kitüntetés) *alapítására és adományozására csupán a legfőbb ügyész, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács, az Alkotmánybíróság elnöke és a miniszter rendelkezett joghatályos felhatalmazással.* E felhatalmazás azonban nem tartalmazott jogosítottságot sem a Legfelsőbb Bíróság (későbbiekben: Kúria), sem a MOKK, a MÜK, az MTA JB, a MKK/MKT elnökének – a törvényi hatály jellegéből következő – állami

jellegű kitüntetés alapítására és adományozására, sem saját jogon, sem – a törvényi hatály megkezdésével – másokhoz történő csatlakozással. De ahhoz sem, hogy az előbbi felsorolásban említett közhatalmi szervek (vezetői) mások, társadalmi, vagy civil szervezetek által létrehozott kitüntetések alapításához, illetve adományozásához társuljanak. Minek következtében a „kollektivizált és társadalmisított” Deák Ferenc Díj létezése és adományozása - jogállami szempontból nézve - jogsértő és etikátlan, mind-emiatt tisztességtelen és kegyeletsértő is. A jogalkotó – a mellékletben – törvényi mintát is biztosított az alapított kitüntetés bemutatásához szükséges leírás illetően.

Esetünkben, a Díj Testülete azonban adós maradt a Díj leírásával, a Testület szervezeti, működési rendjét, továbbá az adományozási eljárás szabályait meghatározó normatívák megalkotásával és közzétételével. Mindezzel lehetetlenné téve a Díj adományozásával összefüggő információk megismerhetőségét, az eljárás teljességének átláthatóságát. Pedig ez időszakban a Testület „titkári” teendőit – saját bevallása szerint – dr. Darák Péter látta el! A kellő átláthatóság hiánya, az eljárással összefüggő események okán még az „urambátyám” elvének hatását is felvethetik. Példának okáért, a kitüntetettek sorában túlteng az adott szervezetben vezető pozíciót betöltők/betöltöttek száma; a hölgyek alulreprezentáltak (arányuk csupán – 48 fő közül 8 fő – 18%; az AB, az LÜ, a MKK/MKT esetében még ennyit sem tesz ki); a kamarai jogtanácsosoknak pedig továbbra sem sikerült feltornáznia magukat – deáki érdemeik alapján – az ügyvédi díjazottak közé. A kitüntetettek névsora ráadásul még az adott szervezet hivatalos honlapján sem fellelhető, mintha a Díj elnyerése véletlenszerű, esetleg szégyellni való esemény lenne? Mindezen tény – a jogsértő állapot és működés hatását felerősítve szintén – felveti, illetve indokoltá téve megkívná a Testület tagjainak kollektív lemondását, a Testület felállítását, helyt adva ezzel a törvényes állapot megteremtéséhez. És a kitüntetettek vajon mit cselekedhetnek? Helyettük nem gondolkodva, ötleteket nem adva – az erkölcsi tisztesség érvényesülése okán – akár a kitüntetésről való lemondást is bejelenthetik, avagy a kitüntetést egyszerűen csupán visszaküldhetik, avagy kezd-

ményezhetik a jogsértés megszüntetését, az őket ért jogsérelem orvoslását.

A szembenézés és felelősségvállalás harmadik esetkörében a tényleges helyzet - az előzőhöz képest - (a 2012-2019. évek alapján, 48 személyt érintően) sokkal súlyosabb. Sőt, ma már úgy is lehet fogalmazni, miszerint e kitüntetési „mizériaesemény” **eggyel magasabb fokozatra kapcsolva a súlyosból a tarthatatlan mezőbe lépett.**

Ugyanis, a téma szempontjából meghatározó és figyelmen kívül nem hagyható tényezőként – az Alaptörvény I) cikk (4) bekezdése végrehajtásaként 2012. január 1. napjával kezdődően – hatályba lépett a *Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény*²⁰ (továbbiakban: *Kitüntetési törvény*). Amely, témánk szempontjából a korábbi alapítói és adományozói kört ugyan nem bővítette, de felhatalmazáson alapuló jogkörüknek keretet adva, azokat feltételhez kötötte. **Egyrészt kimondta** – többek között – **az Alkotmánybíróság elnöke, az Országos Bírői Tanács, a legfőbb ügyész, a Kormány tagja a feladatkörével összefüggő egyes kiemelkedő tevékenységek, teljesítmények elismerésére alapíthat és adományozhat kitüntető címet, díjat, oklevelet, plakettet vagy más elismerést (a továbbiakban: elismerés).**²¹ **Másrészt,** az előbbieken említett szervek elismerést **csak akkor adományozhatnak, ha és amennyiben: az elismerés elnevezését, fajtáit (osztályait); az elismerésben részesíthető személyek körét; az évente adományozható elismerések számát; az elismerés adományozásának feltételeit és rendjét, valamint az elismerés leírását a Kormány tagja; az Alkotmánybíróság elnöke, az Országos Bírői Tanács, a legfőbb ügyész a Hivatalos Értesítőben közzétette. Továbbá, a jogalkotó azt is kimondta: az elismerést az említettek egyedül határozattal adományozzák és az adományozásról szóló közleményt a Hivatalos Értesítőben közzé kell tenni.**²²

Míndezen törvényi feltételek – a Deák Ferenc Díj tekintetében – a Testület és tagjai részéről 2012 óta követést, alkalmazást nem nyertek, így a Testület által adományozott Díj jogi jelleggel nem bírva – a minderről mit sem sejtő díjazottak részére – törvénytörő módon, jogsértést elkövetve kerültek adományozásra, átadásra. A

Testület – ügyészi szervezeten belül ügyészként foglalkoztatott – titkára, szerzők adatkérő levélét – nem első ízben – még válaszra sem méltatta. A Testület jogsértő működése helyzetét tovább súlyosbítja az a valós tény, miszerint az évek óta működést nem tanúsító MKK/MKT részéről a Testület munkájában tagként olyan személy vett részt, akinek képviseleti jogosultsága 2016 szeptembere óta, úgy jogilag, mint ténylegesen, tisztázatlan. Ennek ellenére, a Díjátadás eseményéről tudósító - Magyarország Ügyészsége által közzétett honlap legutóbbi (2019.) - hivatalos közleményében az MKT elnökeként – mint a Testület tagja és a Díj adományozója – dr. Szép Tibor neve szerepel,²³ holott a törvényesen bejegyzett elnök jelenleg is dr. Vörös Tamás. Ráadásul, az elmúlt években a Díjátadón ténylegesen megjelent személy sem dr. Szép Tiborral, sem dr. Vörös Tamással nem azonosítható. Mindez azonban úgy a Testület, mint annak titkára figyelmét igencsak elkerülte.

A fentiekben kifejtettek alapján szerzők most már nyugodt lelkiismerettel ajánlják a Testület figyelmébe a már meghivatkozott francia filmakadémia igazgatótanácsa egyhangú döntéssel kinyilvánított és végrehajtott elhatározását.²⁴ Továbbá tanácsolják a Testületnek a Díjazottak minderről szóló írásos formátumú tájékoztatását.

A korábbi kérdés azonban továbbra is kérdés marad: a kitüntetettek vajon mit cselekedjenek/ cselekedhetnek? Helyettük továbbra sem gondolkodva és ötleteket sem adva, tényleg csupán annyit érdemes megjegyezni, miszerint a megtörténtek előttük immár ismert – a publikálás segítségével pedig – közismert. Minek következtében most már mérlegelhetik a meghozandó döntést: nem tesznek semmit; kitüntetésről szóló lemondásukat bejelent(het)ik, avagy a kitüntetést egyszerűen visszaküld(het)ik. Persze az a kérdés is felmerül(het): lehet-e, illetve miként és milyen módon lehetséges egy - a média által igazolt és dokumentált - 15 éves adományozási eseménysort nevezetesen, a Deák Ferenc Díj elismerést, a Díjazottak közreműködésével – akárcsak részlegesen is – legitimálni?

Vajon lesz-e a Díjazottak között - akár egyetlen egy is - aki a témában publikált négy tanulmány ismeretében, azok segítségével a Díj Alapító Okiratának hitelességét firtatni fog-

ja, avagy az Okiratban foglalt alapítói szándék megvalósulása jogsértő hiányosságait - esetleg - számon kéri, akár a jogállami törvényesség érvényesülése követelményétől, akár a kitüntetés névadója, Deák Ferenc iránti tisztelettől vezérelve?

Addig is, amíg valaki - a Díjazottak közül - e tisztulási folyamat megindításához az első, a kezdőlépést megteszi, érdemes lenne, egyes közjogi tisztségek betöltésekor, e tisztségek viselői, valamint a jogszátsadalom tagjai számára, a közjogi, a szakmai hivatásrendi tevékenység gya-

korlása megkezdésének előfeltételeként egy új, a jelenleginél konstruktívabb, kötelezőbbnek ható, eskü/fogadalomszöveg törvényi szintű tartalmán, bevezetésének határidőadatumán társadalmi párbeszéd keretén belül elgondolkodni és konszenzusra jutni.

Szerzők, ehhez a közgondolkodáshoz kívánnak segítséget nyújtani az általuk - alábbiakban - megfogalmazott – egy lehetséges tartalmú – szövegtervezet-javaslatlalt:

„Én, (az eskütevő neve) fogadom, hogy Magyarországhoz és annak Alaptörvényéhez hű leszek, jogszabályait megtartom és másokkal is megtartatom; (a tevékenység megnevezése) tevékenységemet a magyar nemzet javára gyakorolom. Esküm/fogadalmam megszegése esetén sújtson rám a törvény szigora.

[Ezt követően, az eskü/fogadalom szövege továbbfolytatódhat a már ismert hittételi fohással, felajánlással:]

Isten engem úgy segéljen!”

A kézirat lezárási dátuma:

Budapest, 2020. február 18.

FOGARASI JÓZSEF DR. GALAMBOS KÁROLY

Jegyzetek

1. Zlinszky János: Deák Ferenc erkölcsisége. Magyar Szemle. Új folyam. XII. 9-10. sz. http://www.magyzarszemle.hu/cikk/20060815_deak_ferenc_erkolcsisege; (Letöltés ideje valamennyi esetben: 2020.02.14. kivéve a 11. jegyzet ld. ott!)

2. Arany János: Demokrata-nóta (1867) [https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/arany-janos-B084/1865-1876-B97F/demokrata-nota-B9E7/;](https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/arany-janos-B084/1865-1876-B97F/demokrata-nota-B9E7/)

3. Zlinszky János: Deák Ferenc erkölcsisége. Magyar Szemle. Új folyam. XII. 9-10. sz. http://www.magyzarszemle.hu/cikk/20060815_deak_ferenc_erkolcsisege;

4. 2018. év Díjazottai: Dr. Tallián Blanka kúriai tanácselnök; Dr. Barta Márton legfőbb ügyészségi osztályvezető ügyész; Dr. Lévay Miklós kriminológus, egyetemi tanár; Dr. Probstner Ilona ügyvéd, kamarai fegyelmi főmegbízott; Dr. Szili Zoltán közjegyző; Dr. Bálint József Miklós címzetes főjegyző.

2019. év Díjazottai: Dr. Stumpf István volt alkotmánybíró; Dr. Sinku Pál legfőbb ügyészségi főosztályvezető ügyész; Dr. Bócz Endre az MTA volt közgyűlési képviselője, az Állam- és Jogtudományi Bizottság volt tagja; Dr. Havasi Dezső ügyvéd, megyei kamarai elnök; Dr. Csillag Attila közjegyző; Dr. Éliás Tünde járási hivatalvezető.

5. 2008. évi XXVII. törvény egyes közjogi tisztségviselők esküjéről és fogadalmáról. Melléklet. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=117355.262800;

6. 2011. évi CLXIV. törvény a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi élet-

pályáról 16. § (3) bekezdése. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139717.377295;

7. 2011. évi CLXII. törvény a bírák jogállásáról és javadalmazásáról 22. § (1) bekezdése. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=139703.377415;

8. 2017. évi LXXVIII. törvény az ügyvédi tevékenységről 7.§ (3) bekezdése. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=202607.377348;

9. 1991. évi XLI. törvény a közjegyzőkről 21. § (2) bekezdése. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=15430.370290;

10. Magyarország Alaptörvénye R) cikk (1)-(3) bekezdései. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=140968.376083;

11. Orbán Viktor miniszterelnök kijelentése. Lásd az 5. bekezdést. https://nepszava.hu/3052039_ki-besz-el-itt-becsuletről; (Le-töltés ideje: 2019.10.01.)

12. *Fogarasi József–Galambos Károly*: Jutalmul a jog tudójának (A Deák Ferenc Díj és a Deák Ferenc-díj) p.17-29. <http://www.mrtt.hu/node/361>; ill. http://fogarasijozsef.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=647:jutalmul-a-jog-tudojanak-2&catid=82&Itemid=152;

13. 2011. évi CCII. törvény; Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről 22.§ (1) bek b) pont. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=142939.376597;

14. 4/2015. (III. 3.) IM rendelet az igazságügyi miniszter által adományozható elismerésekről. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=174400.355742;

15. Fogarasi József–Galambos Károly: Ha majd a jognak asztalánál... (A Deák Ferenc Díj és a Deák Ferenc-díj) (II. rész). p. 81-94. <http://www.mrtt.hu/node/361>;

ill. http://fogarasijozsef.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=655:h-a-majd-a-jognak-asztalánál&catid=82&Itemid=152;

16. Fogarasi József–Galambos Károly: Haza csak ott van, hol jog is van,... (A Deák Ferenc Díj és a Deák Ferenc-díj) III. p. 81-100. <http://www.mrtt.hu/node/361>; http://fogarasijozsef.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=659:haza-csak-ott-van-hol-jog-is-van-1&catid=82&Itemid=152;

17. Magyarország Alaptörvénye XXV. cikk. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=140968.376083;

18. <http://ugyeszseg.hu/a-deak-ferenc-dij-testulet-szervezeseben-2019-november-4-en-a-magyar-ugyved-i-kamara-klubtermeben-kerult-sor-a-jogasz-i-hivatasrendek-deak-ferenc-dija-2019-evi-unnepelyes-atadasara/>;

19. [https://hvg.hu/kultura/20200214_cesar_dij_francia_filmakademia_kollektiv_lemondas](https://hvg.hu/kultura/20200214_cesar_dij_francia_filmakademia_kollektiv_lemondas;);

20. 2011. évi CCII. törvény Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről [lásd a 25.§ (2) bekezdését] http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=142939.376597;

21. Lásd uo. a 22.§ (1) bekezdését. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=142939.376597;

22. Lásd uo. a 23.§ (1)-(2) bekezdéseit. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=142939.376597;

23. Lásd a 18. számú jegyzetben foglaltakat.

24. Lásd a 19. számú jegyzetet.